8. Фогг Р. Більш уважний погляд на варіації: Серйозні варіації Мендельсона :
URL: <http://ryanfogg.weebly.com/uploads/2/3/4/5/23457126/clavier-mendelssohn.pdf> (дата звернення: 15.09.2019)

References:

1. Asaf'ev, B. (1978). Musical form as a process. Leningrad: Muzyka [in Russian].
2. Badura-Skoda, P. (2019). Felix Mendelson Bartoldy. Serious variations op. 54. Retrieved from https://harmonicclassics.com/album/IT_HC_D_1360 [in Ukrainian].
3. Vorbs, G. (1982). Felix Mendelson Bartoldy. Moskva: Muzyka [in Russian].
4. Galac'ka, V. (1974). Musical literature of foreign countries. Moskva: Muzyka [in Russian].
5. Kurcman, A. (1967). Felix Mendelson. Moskva: Muzyka [in Russian].
6. Mejlih, E. (1973). Felix Mendelson Bartoldy. Leningrad: Muzyka [in Russian].
7. Ril, Dzh. (2017). Felix Mendelson. Serious variations for piano d-moll op. 54. Retrieved from <https://www.allmusic.com/composition/variations-s%C3%A9rieuses-for-piano-in-d-minor-op-54> [in Ukrainian].
8. Foggh, R. (2019). The most look at the variations: Mendelson's serious variations. Retrieved from <http://ryanfogg.weebly.com/uploads/2/3/4/5/23457126/clavier-mendelssohn.pdf> [in Ukrainian].

UDC 78.082

DOI 10.33287/221925

Самокіш Маргарита Володимирівна,
аспірант кафедри „Історія та теорія музики”
Дніпропетровської академії музики ім. М. Глінки

тел. (050) 137 - 33 - 61

e-mail: samokish.mv.pv.art@gmail.com

ЖАНРОВО-СТИЛЬОВА СПЕЦИФІКА ТВОРІВ ДЛЯ АЛЬТА СУЧАСНИХ УКРАЇНСЬКИХ КОМПОЗИТОРІВ (на прикладі Вальсу для альту соло Івана Карабиця)

Мета статті — розкриття деяких жанрових та стильових особливостей творів для альту XX – початку XXI століть, означених у новітніх техніках сучасного композиторського мислення, на прикладі Вальсу для альту соло Івана Карабиця. Низка **методів** дослідження формується у взаємодії історичного, порівняльного, аксіологічного, аналітичного, а також системного підходів у дослідженні жанрово-

стильової специфіки сучасних українських творів для альта. Провідної ваги набувають поміж іншого методи аналізу та синтезу. **Наукова новизна** пропонованої статті полягає у комплексному аналізі та обґрунтуванні своєрідності жанрово-стильових показників сучасних українських альтових творів, на прикладі Вальсу для альта соло Івана Карабиця. **Висновки.** Вальс для альта соло відомого українського композитора, диригента другої половини ХХ – початку ХХІ століть Івана Федоровича Карабиця – приклад взаємодії традиційного жанру вальсу та сучасного мислення композитора, що знаходить вираження у розширенні художньо-образної та ідейно-змістовної складових жанру, розвитку драматургічних кордонів композиції для інструмента соло, симфонічному мисленні композитора, а також в еволюціонуванні головної теми твору від характеру традиційного художнього оснащення жанру вальсу до сучасного, примхливо-мінливого образу сьогодення.

Ключові слова: композитор, жанр, стиль, сучасне композиторське мислення, художній образ, зміст.

Самокиш Маргарита Владимировна, аспірант кафедри „История и теория музыки” Днепропетровской академии музыки им. М. Глинки

Жанрово-стилевая специфика произведений для альты современных украинских композиторов (на примере Вальса для альты соло Ивана Карабица)

Цель статьи – раскрытие некоторых жанровых и стилевых особенностей произведений для альты ХХ – начала ХХІ столетий, обозначенных в современных техниках нового композиторского мышления, на примере Вальса для альты соло Ивана Карабица. Ряд **методов** исследования формируется во взаимодействии исторического, сравнительного, аксиологического, аналитического и системного подходов в исследовании жанрово-стилевой специфики современных украинских произведений для альты. Приоритетного значения, посреди инного, приобретают методы анализа и синтеза. **Научная новизна** статьи состоит в комплексном рассмотрении и обосновании жанрово-стилевых показателей, особенностей современных украинских альтовых произведений, на примере Вальса для альты соло Ивана Карабица. **Выводы.** Вальс для альты соло известного украинского композитора, дирижера второй половины ХХ – начала ХХІ столетий Ивана Фёдоровича Карабица – пример

взаимодействия традиционного жанра вальса и современного мышления композитора, что выражается в расширении художественно-образной и идейно-содержательной составляющих жанра, развитии драматургических границ произведения для инструмента соло, симфоническом мышлении композитора, а также в эволюционировании главной темы произведения от характера традиционного художественного содержания жанра вальса к новейшему, прихотливо-изменчивому образу современности.

Ключевые слова: композитор, жанр, стиль, современное композиторское мышление, художественный образ, содержание.

Samokish Margaryta, the postgraduate for the chair of „History and theory music” for Mikhail Glinka academy music of Dnepropetrovsk region

Genre-style particularity of compositions for viola by modern Ukrainian composers (on the example of Valse for viola solo by Ivan Karabits)

The purpose of this article is formed into intention opening of genre and style elements of works for viola of the XX – the beginning of the XXI centuries, which are indicated in modern technologies of composer's thinking (on the example of Valse for viola solo by Ivan Karabits). The series of **methods** for this investigation is created in relationship of historical, comparative, axiological, analytical and systematic approaches of researching the genre characteristics of modern Ukrainian works for viola. **Scientific newness** of this article constitutes into comprehensive analysis and justification of genre indicators and results of modern ukrainian music works for viola (on the example of Valse for viola solo by Ivan Karabits). **Conclusions.** Valse for viola solo by celebrated composer, conductor Ivan Karabits of the second of the half XX – the beginning of the XXI centuries – the example of interaction of traditional genre and modern thinking of composer, which expressed in the expansion of the artistic-imaginative and idea-substantive components of the valse genre, in the development of the dramatic boundaries of the work for a solo instrument, in the composer's symphonic thinking, and in the evolution of the main theme of the work from traditional artistic content of valse, to a modern and changing image of modernity.

The key words: composer, genre, style, contemporary composer's thinking, artistic image, content.

Постановка проблеми. Відомо, що розвиток музичного мистецтва базується на традиціях минулого, які, в свою чергу, знаходять відображення у сучасних музичних стилях, жанрах, формах, а головне – в сучасному мисленні композиторів. Відтак, свідоме ставлення до новітніх музичних шедеврів є незамінним сполучником розвитку професійного виконавського мистецтва та науково-дослідницької думки.

Магістральну роль у тлумаченні сучасних музичних творів відіграє та система символів, художньо-виразових засобів, що є характерною для кожного окремого композитора, а звідси – й для всієї музичної епохи. На прикладі Вальсу для альту соло Івана Карабиця пропонуємо розглянути головні жанрові та стилеві засади, що окреслюють у певній мірі розвиток сучасного музичного мистецтва та принципи новітнього композиторського мислення.

Актуальність дослідження обумовлена потребою у мистецькій обізнаності та дослідженні сучасних українських альтових творів, адже новітнє музичне мистецтво, з його різноманіттям композиторських технік та стилів, характеризується постійним художньо-культурним розвитком. При цьому, альтове мистецтво у сучасному музичному середовищі займає неоднозначне положення. З одного боку, альт привертає все більшу увагу в якості сольного інструмента, а з іншого – помітно відчувається потреба у розширенні суто альтового репертуару.

Відтак, актуальною постає проблема збільшення альтового виконавського репертуару за рахунок закордонних та вітчизняних творів, що сприятиме підвищенню рівня обізнаності як викладачів, так й учнів. У статті зосереджено увагу на творчості українського композитора Івана Карабиця, творча спадщина якого є синтезом сучасного європейського музичного універсалізму та сталих музичних традицій.

Актуальність теми підтверджується й появою нових музично-виконавських форм альтового мистецтва, а саме – твори для альту соло, композиції для альту з духовими інструментами або ж з голосом, які ще кілька століть тому не були розповсюдженими серед альтового репертуару, й які, безперечно, потребують дослідження з боку музикознавців, науковців та професійних виконавців.

Огляд літератури. Підкреслимо доволі невисоку динаміку дослідження специфіки альтового репертуару, що пояснюється, передусім, значно меншим розповсюдженням цього інструмента

серед решти струнної групи. Та все ж таки, існують митці, які своїми дослідженнями зробили великий внесок у теорію сучасного музично-інструментального мистецтва, безумовно, базуючись на творчості новочасних композиторів. Серед науковців відзначимо, насамперед, В. Задерацького [3], Є. Назайкінського [5], А. Альшванга [1], Ортега-Гасет Х. [6], Є. Єрмакова [2] та ін.

Мета статті – розкриття деяких жанрових та стильових особливостей творів для альту XX – початку XXI століть, означених у новітніх техніках сучасного композиторського мислення.

Об'єктом дослідження є творчість сучасних українських композиторів у контексті альтового професійного виконавства, а **предметом** – жанрово-стильові особливості альтових творів у їх виявленні на прикладі Вальсу для альту соло Івана Карабиця.

Виклад основного матеріалу. У сучасному музичному мистецтві поняття „стиль”, „жанр”, а також „інтерпретація” посідають винятково вагоме місце, адже це – провідні ланки, крізь котрі слухач має можливість збагнути всю велич музичного шедеву. Але як часто ми замислюємось над місцем, певною специфікою, самотністю стилю, жанру конкретного твору?

„Вальс”, беручи початок ще з XVIII століття, пройшов довгий шлях своєї еволюції із сільського танцю до трансформування у професійний жанр новочасного мистецтва. У сучасному музичному просторі вальс має доволі широке коло засобів виразності: трьохдольний метр, характерна остинатна ритмічна основа, виразний тематизм мелодії, лірико-витончений характер, „кружіння” мереживної орнаментики теми, тощо. Засновником слов'янського, класичного вальсу вважається М. Глінка. Саме його симфонічний Вальс-фантазія відкриває цей жанр з нового, професійно-виконавського погляду.

У XIX – XX століттях цей танець набув нових, більш різноманітних художньо-музичних рис. Серед них – композиційне різноманіття, імпровізаційність, чергування поліфонічного та мелодичного типів викладення матеріалу, багатство емоційного забарвлення, що яскраво віддзеркалюється у творчості Д. Шостаковича, К. Дебюссі, О. Скребіна, С. Рахманінова та інших видатних композиторів.

Першорядною основою розвитку музичного мистецтва є здатність митців відчувати та відтворити реальність, вміло поєднуючи традиційні та новітні засоби виразності. Сучасне музичне мистецтво

базується на синтезі усталених традицій минулого, та новітніх композиторських техніках, що вражають глибиною змістовності й символічністю образів, втілених у лаконічні форми. Аналізуючи творчу спадщину таких українських композиторів, як І. Карабиць, Б. Лятошинський, В. Бібік, В. Загорцев, Н. Боева та ін., знаходимо зразки діалогу класичної, романтичної і сучасної традицій, що пронизані невичерпним індивідуальним потенціалом кожного з митців. Творча спадщина українських авторів ХХ – початку ХХІ століть висуває особливі вимоги до виконавця й слухача, адже вона синтезує в собі гармонічну та ритмічну гнучкість, темброве різноманіття, широку палітру образної символіки та, безумовно, високий інтелект.

Вальс для альту соло Івана Карабиця можна вважати зразком універсального, звукообразного мислення композитора у межах невеликого за обсягом твору для інструмента соло, де своє відображення знаходить ключова основа творчості майстра: „автор - виконавець - слухач”. На прикладі цього твору досить чітко спостерігається тяжіння митця до понятійності, конкретності створюваного образу старовинного танцю, що підкреслюється жанровою приналежністю, тембровою драматургією та широкою палітрою засобів виразності. Серед них – динамічні зіставлення образів, різноманіття артикуляційних прийомів, агогіка, авторські вказівки, темброво-динамічна своєрідність тощо.

Іван Карабиць так характеризує власну творчість: „Моїй музиці, я гадаю, притаманне прагнення до синтезу різних музичних джерел. Я переконаний, це може давати несподівані вирішення багатьох художніх завдань. І це не еклектика, а засіб мислення... Ми всі стомлені бігом і тому не квапимось розлучитися із тим, що було... А було дуже багато такого, без чого нам не вижити у новому часі. Може тому все більше хочеться писати щиріше, зрозуміліше багатьом, водночас лишаючись собою...” [4].

Формування творчих поглядів Івана Карабиця базувались переважно на школі його вчителів – Бориса Лятошинського та Мирослава Скорика. Тому жага до змін і розвитку радянського мистецтва, глибина драматургії, символізм мислення, високоінтелектуальне, змістовне насичення творів, які були притаманні творчості викладачів І. Карабиця, знайшли своє віддзеркалення в індивідуальній манері митця. „Карабиць був діячем культури у прямому сенсі цих слів, діячем нового покоління – із

сучасним, широким поглядом на світ, із тим, що вмiє передбачати спрямовані вже у ХХІ столітті тенденції його розвитку, а тому мислити й чинити далекоглядно, стратегічно” [2, 28].

Вальс для альту соло був написаний у 1982 році, та належить до зрілого періоду творчості композитора. Цей твір, з одного боку, відображає жанрові традиції старовинного танцю, а з іншого – вражає сучасною примхливою мінливістю образів, ритмів, засобів виразності. Незважаючи на те, що композицію було створено для інструмента соло, фактура й засоби виразності викладення музичного матеріалу створюють повноцінний та насичений образ, збагачений емоційними кульмінаціями та витонченими рисами вальсу.

Твір має просту тричастинну форму з кодою. Незважаючи на невеликий об’єм, вальс відрізняється багатством тематичного матеріалу, насиченою драматургією, синтезом традиційного жанру вальсу (крайні розділи твору) та яскраво-драматургічного розвитку середньої частини, що додає цій композиції рис імпровізаційності й певної свободи виконання, підкреслюючи композиторське мислення у його сутнісних ознаках постмодернізму.

Відкривається вальс своєрідною лейтмотивною формулою, що поєднує у собі традиційно-жанрову характеристику вальсу, та декламаційну, майже вільно-імпровізовану манеру солюючого інструмента. Головна тема твору базується на секундових інтонаціях з поєднанням низхідних зменшених септім, квінт, що створює образ нескінченного „кружіння”, хвилеподібного мережива. Риси характерного „кружіння” вальсу підкреслюються також нескінченним рухом вісімок, що іноді чергуються з більш довгими звуками.

Для другого розділу означеного твору характерне зовсім протилежне художньо-емоційне забарвлення: вальс набуває рішучого, різкого, майже „маршового” характеру, що відтворюється у чіткості ритмічних формул, терпких співзвуччях нон, децим та хроматичних звукорядів, контрастній динаміці, регістровому розмежуванні голосів тощо. Можна стверджувати, що середній розділ повністю відповідає сучасному стилю постмодернізму, з його мінливою зміною образів, характерів. Цей розділ будується за рахунок невеликих, ніби самотійних епізодів, кожен з яких несе своє, неповторне емоційне забарвлення: калейдоскопічно змінюється фактура, прийоми звуковидобування (*arco*, *pizz.*, *tremolo*), динамічні градації, забарвлення гармонії й ін. Завершення неочікуване, яскравою інтонацією пунктирного заклик подвійних нот,

відмежовуючись від репризи паузою, що створює відчуття незавершеності. Авторська ремарка „*rit.*” на заключних звуках у поєднанні з низьким регістром альт та динамікою „*f*” передає образ неминучості, „часового уповільнення”, що дуже контрастує з витонченим мереживом основної теми вальсу.

Реприза починається з появи головної теми твору, але цього разу тема проводиться октавою вище та має скорочене представлення. Кода являє синтез усього спектру художньо-емоційного забарвлення вальсу. Цікавою знахідкою композитора є завершення твору: це – символ своєрідного переходу від людського, земного перебування до вічного, вищого. Для цього автор використовує чистий, трохи „відсторонений” тембр відкритих струн альт у поєднанні з контрастною динамікою. Це утворює абсолютно духовний образ віри у добро, світлу перемогу милосердя і любові.

Неможливо оминути увагою всю палітру витончених виражальних засобів, що віддзеркалюють відгук митця на сучасне становлення суспільства. Чутлива тема вальсу еволюціонує у маршові інтонації заклику, графічно-чіткі ритмічні формули середнього розділу знаходять вираження у терпких, атональних гармонічних зворотах... Але, незважаючи на все різнобарв'я емоцій та характерів цього твору, головною ідеєю Вальсу є віра у світле, чисте й духовне.

Композиторський стиль Івана Карабиця увібрав у себе всі особливості українського композиторського мислення попередніх епох та значною мірою розширив кордони й функції засобів художньої виразності, драматургічного оснащення, форми, змісту, гармонії. Звісно, використання розширеної тональності бере початок ще з творчості композиторів-романтиків, але саме у XX столітті ці принципи мають вирішальне значення. Сучасне композиторське мислення І. Карабиця вражає своєю багатшаровістю та різноманіттям нових, індивідуальних творчих пошуків. Характерною рисою стилю композитора є перехід від відображення суто авторської індивідуальності, що було характерним для епохи романтизму, до багатогранності використання різних стилістичних рис у рамках одного твору.

В. Задерацький, характеризуючи композиторську поетику І. Карабиця, говорить: „...її недоцільно порівнювати ні з чиею іншою за критеріями інтонаційної опуклості, фактурної вишуканості... досконалості оркестровки й форми, часопросторової організації руху та інше” [3, 46].

Аналізуючи творчий спадок митця, помітною рисою є й багатшаровість тих стилів, що у ньому віддзеркалюються. На нашу думку, Вальс для альта соло І. Карабиця можна віднести до естетики плюралізму, так як цей твір віддзеркалює більше узагальнене відчуття сучасності, „універсальний” дух суспільства, а не окремі характерні риси бароко, класицизму, романтизму тощо. На перший план тут виходить суб’єктивне бачення митця з індивідуалізацією форми, гармонії, засобів виразності, змістовного та емоційного забарвлення.

Незважаючи на приналежність митця до сучасного покоління композиторів постмодернізму, стилю І. Карабиця не притаманне провокативне, сатиричне, емоційно-експресивне викладення музичного матеріалу. Творча спадщина композитора виконує більш синтезуючу функцію, тим самим узагальнюючи попередні надбання музичного мистецтва та людства в цілому, спираючись на позитивний, світлий, сучасний світогляд. Аналізуючи творчість композитора, незважаючи на присутність тенденцій постмодернізму у його творах, все ж таки провідну роль відіграє традиційна, усталена манера письма в поєднанні з новітніми композиторськими техніками сучасності. Серед них сонорна техніка, пуантилізм, розширена тональність.

На прикладі Вальсу для альта соло можна прослідкувати одну з головних засад стилю Івана Карабиця – нівелювання окремих звуків мелодії та цілісне, аналітичне сприйняття твору за рахунок домінування таких складових як темброве різноманіття, фактурне та регістрове зіставлення, динамічна й артикуляційна гнучкість. Цю композицію створено за принципом „від загального до конкретного”, тобто кожен окремий звук та звукосполучення отримують змістовне забарвлення тільки у контексті загальної картини, характеру, ідеї цілого. Цей твір – приклад злиття жанровості та індивідуального стилю, що реалізується крізь призму сучасного композиторського мислення.

У Вальсі для альта соло І. Карабиця стилізація старовинного жанру танцю поєднана з новітніми композиторськими техніками сучасності. На прикладі цього твору можна помітити, як відбувається процес розвитку індивідуального композиторського стилю (адже цей твір належить до зрілого періоду творчості композитора), здійснюється устрімлення до розширення прийомів письма, нових засобів виразності.

Ця композиція – приклад досягнення масштабності, повноти звучання та „оркестрового” викладення на прикладі невеликого за обсягом твору. Неможливо оминати увагою ті головні риси композиторського стилю І. Карабиця, що пов’язують його зі сталими музичними традиціями композиторських технік. Серед них – цілісність форми, драматургії та концепції твору; різноманіття засобів розробки музичного матеріалу (секвенційний, варіантний, фактурний, регістровий розвиток), динамічна контрастність, фактурне зіставлення тощо.

Означений твір, незважаючи на лаконічність форми, об’єднує у собі всю палітру особливостей сучасних композиторських технік (сонористика, розширена тональність, політембральна лінеарність), а також якості, що притаманні індивідуальному стилю композитора (лаконічність тематизму в поєднанні з внутрішньою експресією образу, речові інтонації викладення тематизму, образна контрастність). Камерність цього твору підкреслюється фактурно-тембровими чинниками та різноманіттям тематичного матеріалу солюючого інструмента.

Аналізуючи жанрову особливість цієї композиції, необхідно відзначити ті характерні прикмети, що посідають чільне місце у її жанровій приналежності. Головна функція жанру танцювальної музики – це підтримка характерних ритмічних формул, мелодійних зворотів, що притаманні конкретному танцю. У Вальсі для альту соло І. Карабиця ця функція досягається за рахунок характерного тридольного пульсування головної теми твору, яка являє собою легке мереживо мелодії, викладене у гнучкій, фантазійній, майже імпровізаційній манері. Протягом усього твору, за рахунок багаторазового повторення витонченої та гнучкої теми, можемо спостерігати її розвиток й трансформувannya, що досягаються шляхом регістрових, динамічних, артикуляційних та фактурних контрастів. Жанр у даному випадку відіграє провідну роль, так як саме крізь призму вальсу сприймається образний зміст цього альтового шедеву.

Можемо спостерігати, як крізь жанр вальсу об’єднуються, на перший погляд, зовсім нехарактерні засоби виразності, що знаходять вираження переважно у середній частині твору: це й рішучі, маршові ритми; і різноманіття прийомів звуковидобування, поєднаних з авторськими вказівками агогіки, що надає вальсу імпровізаційної манери; й регістрове протиставляння голосів у поєднанні з терпкістю

політональності; і миттєва зміна контрастної динаміки, що віддзеркалює стрімку зміну образів сучасності.

Наголосимо, що твір насичений нехарактерними для вальсу артикуляційними засобами виразності, незвичними для цього жанру гармонічними рішеннями та різноманітним ритмічним формул. Це підкреслює приналежність цього твору до сучасного композиторського мислення, насиченого полістилістикою та розширеним сприйняттям тональності, як відображення мінливості сьогодення.

Відтак, цей твір уособлює собою синтез традиційних, „кружляючих”, вальсових характеристик та новітніх технік композиторського мислення. Вальс для альту соло І. Карабиця – віддзеркалення традиційного жанру, що відтіняється мелодикою сучасного, декламаційного складу та містить новаторські ідеї драматургічного й композиційного розвитку.

Висновки. Вальс для альту соло Іванна Карабиця – зразок відтворення діалогу традиційної жанрової змістовності та сучасних стильових тенденцій, що знаходять вираження у новітніх композиторських тенденціях (полістилістика, сонористика, політональність, темброве різноманіття), а також гнучкості драматургії, змістовного насичення сучасних творів тощо. Означена композиція І. Карабиця – приклад нового рівня ставлення композиторів до музичної тканини твору. „У XX столітті музична тканина не лінійна та не гармонічна в порівнянні з XVII – XIX століттями. Цей матеріал – сонорний та дуже збагачений” [7, 413].

Твір являє собою синтез традиційного надбання альтового репертуару й сучасних композиторських тенденцій що, безумовно, віддзеркалюються крізь призму інтерпретації виконавця. У Вальсі для альту соло чітко простежується жанровість та традиційні музичні характеристики цього танцю, але змістовне насичення й стилістичні риси базуються вже на сучасному рівні драматургічного розвитку, що вказує на еволюцію сучасного композиторського мислення.

Перспективи дослідження зумовлюються потребою подальшого розширення кола розвідок альтових творів сучасних українських композиторів, що сприяє збагаченню альтового репертуару, підвищенню професійного рівня виконавців, науковців та музикознавців.

Список використаних джерел і літератури:

1. Альшванг А.А. Проблема жанрового реализма. *Избранные сочинения*. 1964. Т. 1. С. 97–103.
2. Ермакова Е. Эскиз об Иване Карабице. *Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Vivere temento (Пам'ятай про життя). Статті і спогади про Івана Карабиця*. 2003. Вип. 31. С. 28.
3. Задерацкий В. Заметки о стиле и поэтике инструментальных сочинений Ивана Карабицы. *Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського. Vivere temento (Пам'ятай про життя). Статті і спогади про Івана Карабиця*. 2003. Вип. 31. С. 46.
4. Карабиць І. Лист Івана Карабиця до В. Балея : рукопис. Київ : Архів родини І.Ф. Карабиця, 1990.
5. Назайкинский Е. Стиль и жанр в музыке. Москва : ВЛАДОС, 2003. 248 с.
6. Ортега - Гассет Х. Дегуманизация искусства. *Самосознание европейской культуры XX века*. 1991. С. 237.
7. Холопов Ю.Н. Сонорика. Лексикон нонклассики. *Художественно-эстетическая культура XX века*. 2003. С. 413–417.

References:

1. Al'shvang, A.A. (1964). The problem of genre realism. *Izbrannye sochinenija*, 1, 97–103 [in Russian].
2. Ermakova, E. (2003). Sketch about Ivan Karabits. *Naukovyj visnyk NMAU im. P.I. Chajkovsjkogho. Vivere memento (Pam'jataj pro zhyttja). Statti i spoghady pro Ivana Karabycja*, 31, 28 [in Russian].
3. Zaderackij, V. (2003). Notes on the style and poetry of instrumental compositions by Ivan Karabits. *Naukovyj visnyk NMAU im. P.I. Chajkovsjkogho. Vivere memento (Pam'jataj pro zhyttja). Statti i spoghady pro Ivana Karabycja*, 31, 46 [in Russian].
4. Karabycj, I. (1990). Letter from Ivan Karabits to V. Baley. Kyjiv: Arkhiv rodyny I.F. Karabycja [in Ukrainian].
5. Nazajkinskij, E. (2003). Style and genre in music. Moskva: VLADOS [in Russian].
6. Ortega – Gasset, H. (1991). Dehumanization of art. *Samosoznanie evropejskoj kul'tury XX veka*, 237 [in Russian].
7. Holopov, Ju.N. (2003). Sonorica Nonclassic Lexicon. *Hudozhestvenno-jesteticheskaja kul'tura XX veka*, 413–417 [in Russian].